

REGIONAL OG LOKALHISTORIE

Florian Martensen-Larsen: *Hav, fjord og handel. En studie i handelsveje i Nordjylland i tiden indtil 1850.* (Poul Kristensens Forlag, Herning. 1986). 166 s., ill., 95,00 kr.

Den foreliggende bog giver en særdeles indgående retshistorisk behandling af handelslivet i Nordjylland i perioden 1750-1850. Det gennemgående tema er forholdet mellem de lovbestemmelser, der befalede, at bønderne kun måtte sælge deres produkter bestemte steder og til bestemte tider, og hvordan det foregik i virkeligheden. Det fremgår af bogen, at handelsvejene var langt friere, end man skulle tro. Bogen konkluderer, at de gamle historikere, især P. Johs. Jørgensen, var tilbøjelige til at overfortolke de gamle retsreglers resultater. Der var to handelssystemer, som bønderne kunne betjene sig af: 1. studehandelen, som ikke kun omhandlede kreaturer alene, men som var en handelsvej ned gennem Jylland og 2. skudehandelen, der bestod af småskibsfarten på Limfjorden, de såkaldte krejle-re, og skudehandelen mellem handelspladserne på Vestkysten og Norge. Den foreliggende bog har især sin værdi for sit opgør med tidligere tiders opfattelse af den regulerede handels betydning, og har dermed ikke kun lokalhistorisk betydning, men også landshistoriske perspektiver. Bogens typografiske ramme, udført af Poul Kristensens forlag i Herning, er som sædvanlig – fristes man til at sige – en nydelse at holde i hånden og læse.

Henrik Vedel-Smith

Peter Bondesen: *Vejnavne i Randers kommune.* (Randers Amts Historiske Samfund, 1985). 102 s., ill., 80,00 kr.

Med ovennævnte bog har Randers fået en særdeles grundig og velkomponeret oversigt over byens gadenavnes historie fra middelalderen til i dag. Bogen indeholder indledningsvis en fortrinlig oversigt over den tilgængelige litteratur på gadenavnehistoriens område. Desuden gennemgås i indledningsafsnitene en reform fra ca. 1795 der indførte navnegrupper, en metode der blev genoptaget i 1880 og som kulminerede efter 1935. Der er en gennemgang af systemnavne og navnetemaer, lån og påvirkninger fra andre købstæder, samt love og bestemmelser om gadenavngivning. Det berettende tekstafsnit afsluttes med en beskrivelse af de forskellige vejnavneskiltetyper i byen. Bogen afsluttes med et leksikonafsnit, der forklarer samtlige kendte gade- og vejnavne forsvundne og eksisterende. Den foreliggende bog er på alle områder en bog som forbilledligt beretter om en del af Randers bys historie, og som i kraft af sin opsætning er meget nem at finde rundt i.

I indledningen efterlyser forfatteren »folkelige« navne til det alfabetiske gadenavneregister, og jeg kan da oplyse, at i 1960'erne betegnede beboerne på Karetmagervej deres vej som Raketmagervej.

Henrik Vedel-Smith

Henning Ringgaard Lauridsen: *Folk i bevægelse. Folkelig vækkelse, politik og andelsfællesskab i Nordvestjylland.* (Dalhus forlag, Struer 1986). 218 s., ill., 135,00 kr.

De folkelige bevægelser har i mange år haft forskernes interesse, men den har ofte samlet sig om »høvdingene«, de store lederskikkelser, eller den har ytret sig i de landsdækkende foreningers